

BRAIN-be

Belgian Research Action through Interdisciplinary Networks

JUSINBELLGIUM

Een eeuw gangmakende jurisprudentie. Een digitale databank van Belgische precedentes in internationale rechtspraak, 1914-2014. <https://jusinbell.hypotheses.org>

Contract - BR/143/A3

SAMENVATTING

Sinds de Eerste Wereldoorlog hebben naoorlogse samenlevingen verschillende antwoorden gegeven op het plegen van oorlogsmisdaden en misdaden tegen de mensheid. In België werden honderden oorlogsmisdadigers in 1924-1925, 1948-1952 en de jaren 1990-2000 terechtgesteld. Deze eeuw van gerechtelijke experimenten liet een uniek documentair erfgoed achter, maar moeilijk toegankelijk en bijzonder onderbenut.

De doorbraak van nieuwe vormen van internationale rechtspraak is één van de meest treffende kenmerken van het tijdperk dat aanbrak met het einde van de Koude Oorlog. Het project van een nieuwe internationale rechtsorde is echter ook erg omstreden. De illustere afwezigen onder de naties die het Statuut van Rome ratificeerden, tonen dit aan, maar ook in academische middelen staat het project aan scherpe kritiek bloot. De kritiek is deels gebaseerd op het zogezegd precedentloze karakter van de hele onderneming, het gebrek aan een geboekstaafde jurisprudentie waarop vonnissen kunnen voortbouwen in een *Common Law* traditie. Het toemeten van rechtspraak over de onschendbare grenzen van de nationale soevereiniteit heen zou slechts een historische uitzondering zijn, beperkt tot enkele *causes célèbres* zoals het Nuremberg tribunaal of de Eichmann en Barbie processen. Een oude, erg verscheiden, maar grotendeels onbekende traditie van de internationale rechtspraak, opgebouwd door duizenden "kleine processen", waaronder in het bijzonder ettelijke honderden ondergewaardeerde belgische processen, terug toegankelijk maken, draagt op die manier dus ook stenen aan voor de opbouw van de legitimiteit van het project van een nieuwe orde van internationale rechtspraak. De historische collecties die in het JUSINBELLGIUM-project centraal staan, tonen aan dat de vragen die na beide wereldoorlogen zijn gesteld, het project van de internationale strafrechtspleging blijven aandrijven. In die zin dragen deze archiefcollecties bij tot een beter begrip van een lange en turbulente geschiedenis.

Het JUSINBELLGIUM-project levert met de digitalisering en de beschrijving van 158.000 pagina's archiefstukken en jurisprudentie uit de jaren twintig en veertig een unieke documentaire getuigenis over het project van een nieuwe internationale rechtsorde vanuit Belgisch perspectief. In vier jaar tijd heeft het team 121 processen (waarbij voornamelijk Duitse verdachten voor Belgische militaire rechtbanken zijn berecht) betreffende oorlogsmisdaden en misdaden tegen de mensheid, verzameld, georganiseerd, gedigitaliseerd, beschreven en gepubliceerd. Het project heeft ook baanbrekende jurisprudentie toegankelijk gemaakt door de digitalisering van vonnissen in eerste aanleg en in hoger beroep (143 beslissingen in totaal). De uitgebreide verwerking van de dossiers heeft geleid tot een kritisch publicatieproces. Elke zaak wordt voorgesteld door middel van een informatiefiche. Alle digitale pagina's zijn gerangschikt in de oorspronkelijke archiefvolgorde en zijn nauwkeurig geïdentificeerd. De digitale PDF-kopie zorgt voor een gebruiksvriendelijke ervaring, vergelijkbaar met het raadplegen van de papieren versie. Het project heeft de volledige cyclus van gerechtelijke bestanden, van vooronderzoek tot vonnis, in kaart gebracht en wil op die manier bijdragen tot een kritische geschiedschrijving van de rol van rechtspraak in de nasleep van oorlog en massaal geweld.

BRAIN-be

Belgian Research Action through Interdisciplinary Networks

Na afloop van het project is er een stabiel, multifunctioneel, interdisciplinair, intuïtief en internationaal onderzoeksinstrument beschikbaar. De digitalisering beschermt de originele documenten, die eerder soms schade hebben opgelopen, en maakt de collectie via het internet toegankelijk voor onderzoekers en juristen, ongeacht of ze vanuit Den Haag, Kigali of Bogota opereren. De gedigitaliseerde historische collecties worden beheerd in een dynamische en internationale archiefomgeving: de database van het Internationaal Strafhof (www.legal-tools.org). De digitale collecties zijn te vinden in de submap "National cases involving core international crimes" en via de algemene zoekfunctie (zoeken op woorden in de titel of in de naam van de zaak). De dossiers bestaan uit twee historische collecties : de processen van de jaren 1924-25 (86 zaken) en van de jaren 1948-1952 (35 zaken). De archiefstukken uit de jaren negentig zijn nog steeds "actieve" documenten en dienen voor gerechtelijke doeleinden. Daarom werden ze niet opgenomen in het digitaliseringsproces van het project. In de toekomst zal de volledige collectie ook toegankelijk zijn via de online databank van het Rijksarchief van België.

Keywords: Justitie, oorlog, processen, archieven, massamisdaden, internationaal recht, geschiedenis